

Plán dílčího povodí Horního a středního Labe

IV. plánovací období 2027– 2033

Foto: Tomáš Vlasák

IV. CÍLE PRO POVRCHOVÉ VODY, PODZEMNÍ VODY A CHRÁNĚNÉ OBLASTI VÁZANÉ NA VODNÍ PROSTŘEDÍ

TEXTOVÁ ČÁST

Požizovatel:

Povodí Labe, státní podnik
Víta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové

ve spolupráci s

Krajským úřadem Královéhradeckého kraje
Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

Krajským úřadem Pardubického kraje
Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice

Krajským úřadem Libereckého kraje
U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

Krajským úřadem Středočeského kraje
Zborovská 11, 150 21 Praha 5

Krajským úřadem Kraje Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava

Magistrátem hlavního města Prahy
Mariánské náměstí 2, Praha 1

a dotčenými ústředními správními úřady

Ministerstvo
zemědělství

Ministerstvo
životního prostředí

Zpracovali:

Vodohospodářský rozvoj a výstavba a.s.

Ing. Lukáš Viček
Ing. Julie Joudalová
Ing. Martin Tomek

ŠINDLAR, s.r.o.

Mgr. Jan Zapletal
Mgr. Jana Navrátilová
Ing. Martin Pilař

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

RNDr. Hana Prchalová

OBSAH

IV.	Cíle pro povrchové vody, podzemní vody a chráněné oblasti vázané na vodní prostředí	5
IV.1	Stanovené cíle.....	5
IV.1.1	Cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů.....	5
IV.1.2	Cíle pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb.....	11
IV.1.3	Cíle pro zlepšování vodních poměrů a ochranu ekologické stability	13
IV.2	Návrh zvláštních a méně přísných cílů.....	15
IV.2.1	Prodloužení lhůt (dle čl. 4 odst. 4 RSV).....	16
IV.2.2	Méně přísné cíle (dle čl. 4 odst. 5 RSV)	17
IV.2.3	Dočasné zhoršení stavu (dle čl. 4 odst. 6 RSV)	18
IV.2.4	Nové změny fyzikálních poměrů (dle čl. 4 odst. 7 RSV).....	18

IV. CÍLE PRO POVRCHOVÉ VODY, PODZEMNÍ VODY A CHRÁNĚNÉ OBLASTI VÁZANÉ NA VODNÍ PROSTŘEDÍ

IV.1 Stanovené cíle

Environmentální cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů jsou dvou typů – rámcové a konkrétní.

Rámcové cíle jsou cíle obecné, platné pro všechny vodní útvary a jsou definovány ustanovením § 23a vodního zákona [L1], transpozicí požadavků RSV [E1].

Konkrétní environmentální cíle mají za úkol stanovit lokální podmínky, jejichž splněním dosáhneme rámcových cílů (jsou zaměřeny na snížení konkrétního vlivu či k zajištění ochrany území apod.). Konkrétní cíle pro jednotlivé vodní útvary či chráněné oblasti jsou stanoveny na základě hodnocení stavu a rámcových cílů. Při stanovení se postupuje podle priority cílů od nejvyšších, směrem k nižším. Pokud je nadřazený cíl splněn, volí se cíl s nižší prioritou. Pokud jsou navrženy dva cíle s různými limity, rozhoduje přísnější z nich bez ohledu na to, zda jde o cíl rámcový či konkrétní. Typickým příkladem je cíl pro chráněnou oblast či nadregionální cíl pro mezinárodní oblast povodí. Cílů stanovených pro jednotlivé územní jednotky bez zaměření na konkrétní vlivy se dosahuje aplikací opatření nejen v samotné územní jednotce.

IV.1.1 Cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových vod, podzemních vod a vodních ekosystémů

Základními podklady k vymezení rámcových a následně konkrétních environmentálních cílů jsou:

1. Čl. IV Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále jen: „RSV“) [E1],
2. zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů [L1],
3. vyhláška č. 50/2023 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, ve znění pozdějších předpisů [L2],
4. vyhláška č. 49/2011 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů, [L15],
5. vyhláška č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, ve znění pozdějších předpisů [L23],
6. vyhláška č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů [L5],
7. Národní plán povodí Labe
8. Mezinárodní plány povodí a národní strategie v oblasti vodního hospodářství a ochrany životního prostředí.

IV.1.1.1 Povrchové vody

Rámcovými cíli dle NPP pro zlepšení stavu povrchových vod jsou:

1. zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod,
2. zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů těchto vod (s výjimkou umělých a silně ovlivněných vodních útvarů) a dosažení jejich dobrého stavu,
3. zajištění ochrany a zlepšení stavu všech umělých a silně ovlivněných vodních útvarů a dosažení jejich dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu,
4. cílené snížení znečištění prioritními látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek a zabránění jejich vnosu z plošných zdrojů.

Konkrétní cíle mají být stanoveny v souladu s § 9 odst. 3 vyhlášky č. 50/2023 Sb., ve znění pozdějších předpisů [L2], pro jednotlivé vodní útvary nebo typy vodních útvarů.

IV.1.1.1.1 Zamezení zhoršení stavu

Pro hodnocení stavu ve IV. plánovacím období (2027–2033) byly využity postupy a metodiky z předchozího III. cyklu, ve kterých došlo pouze k drobným formálním úpravám a upřesněním (shrnutým v aktuální metodice [L93]). Oproti

předchozímu plánovacímu cyklu tak nedošlo v oblasti hodnocení stavu útvarů povrchových vod k žádným zásadním změnám metodického přístupu. Dále zůstalo zcela beze změn zachováno jak vymezení vodních útvarů povrchových vod, tak i jejich typologie. Významné metodické změny neproběhly ani v systémech provádění monitoringu. Základním obdobím pro aktuální hodnocení stavu vod byly roky 2022–2024.

Díky této přímé kontinuitě v metodikách, vymezení vodních útvarů i monitorovacích sítích lze provádět relevantní porovnání s minulým obdobím a případné zhoršení stavu spolehlivě identifikovat. Na základě expertních odhadů vývoje k roku 2027 se navíc nepředpokládá, že by ve vodních útvech došlo ke zhoršení stávajícího chemického nebo ekologického stavu (či potenciálu) zjištěného z aktuálního monitoringu. Všeobecně se předpokládá, že stav povrchových vod se nezhoršuje, což je zakotveno již v základním principu vydávání povolení k nakládání s vodami.

IV.1.1.1.2 Dosažení dobrého stavu/potenciálu

Cíle pro dosažení dobrého stavu vycházejí z hodnocení stavu útvarů povrchových vod. Dobrý stav je zjišťován porovnáním limitů pro jednotlivé ukazatele s výsledky monitoringu. Tam, kde bylo při hodnocení stavu zjištěno, že není dobrý stav dosažen, byly stanoveny cíle vedoucí k dosažení tohoto stavu. Konkrétní cíle pro jednotlivé vodní útvary jsou uvedeny v tabulkové příloze.

Cíle pro dosažení dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu u HMWB a AWB vycházejí z hodnocení stavu útvarů povrchových vod. Princip stanovení cílů je obdobný jako v předchozí kapitole.

IV.1.1.1.3 Snížení znečištění prioritními látkami a zastavení nebo postupné odstraňování emisí, vypouštění a úniků nebezpečných prioritních látek

Rámcová směrnice o vodách a vodní zákon stanovují pro celou Českou republiku povinnost učinit všechna potřebná opatření k odstranění emisí nebezpečných prioritních látek (NPL), včetně rtuti (Hg), do povrchových vod nejpozději do 31. 12. 2026. Pro IV. plánovací období (2027–2033) v dílčím povodí Horního a středního Labe je tak výchozím stavem dosažený stav udržet, důsledně eliminovat případné nové vnosy a zaměřit se na dlouhodobé chování těchto látek ve vodním prostředí.

Nejčastěji překračované ukazatele a cesty vnosu: Nedosažení dobrého chemického stavu ve vodních útvech povrchových vod Horního a středního Labe je nejčastěji způsobeno vlivem stávajících bodových a plošných zdrojů znečištění i historických zátěží. Mezi nejvíce problematické zástupce z kategorií prioritních látek (PL) a NPL v tomto dílčím povodí patří tzv. všudypřítomné látky, zejména polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) a těžké kovy, jako jsou rtuť, olovo či nikl. Další významnou skupinu představují pesticidy a jejich metabolity (např. metazachlor či chlorothalonil), které plošně zatěžují vodní prostředí v oblastech s intenzivní zemědělskou činností i přesto, že použití některých z nich již bylo legislativně zakázáno. Tyto znečišťující látky se do toků v povodí dostávají dvěma klíčovými cestami. Z plošných zdrojů se jedná především o splachy ze zemědělské půdy a atmosférickou depozici. Z bodových zdrojů pocházejí emise primárně z průmyslových areálů, komunálních čistíren odpadních vod (ČOV) a z odlehčovacích komor.

Legislativní a kontrolní opatření u hlavních zdrojů: Pro omezení emisí z bodových zdrojů je v dílčím povodí klíčová postupná implementace požadavků revidované směrnice o čištění městských odpadních vod [E12]. U specifikovaných aglomerací dochází k modernizaci ČOV s cílem zavést tzv. kvartérní čištění, které je zaměřeno na odstraňování mikropolutantů, jako jsou zbytky farmak a kosmetiky. Pokrytí těchto nákladných technologií bude řešeno na národní úrovni systémem rozšířené odpovědnosti výrobců. Pro plošné zdroje, které mají na velkou část dílčího povodí Horního a středního Labe zásadní vliv, je vnos živin a pesticidů omezován prostřednictvím standardů dobrého zemědělského hospodaření, akčních programů ve zranitelných oblastech a přísnou regulací na trhu s přípravky na ochranu rostlin.

Perzistence v ekosystému (sedimenty a biota): I přes probíhající legislativní a technická opatření k omezování primárních emisí se nepředpokládá, že by k roku 2027 došlo v dílčím povodí k plošnému dosažení dobrého chemického stavu. Zásadní překážkou je historické znečištění a vysoká perzistence znečišťujících látek v ekosystému. Všudypřítomné látky, těžké kovy a PAU jsou velmi náchylné k bioakumulaci ve tkáních vodních organismů (biotě) a dlouhodobě se ukládají v říčních sedimentech. I po úplném zastavení vnosu z vnějších zdrojů tak staré znečištění nadále přetrvává v sedimentech na dně řek a nádrží, ze kterých dochází k jeho pomalému uvolňování zpět do vodního sloupce. Tyto složky proto fungují jako sekundární plošný zdroj kontaminace v povodí, a z toho důvodu se expertní hodnocení chemického stavu musí vedle vody přímo zaměřovat právě na matrice bioty a sedimentů.

IV. cíle pro povrchové vody, podzemní vody a chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

Tabulka IV.1.1a – Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – chemický stav

Kategorie	Celkový počet útvarů povrchových vod	Environmentální cíle		
		Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
Řeka	197	7909 (66)	332 (130)	1975 (1)
Jezero	10	375 (0)	32 (10)	117 (0)

Tabulka zobrazuje počet cílů a v závorce počet vodních útvarů s dosažením, nebo nedosažením cílů.

Tabulka IV.1.1b – Přehled útvarů povrchových vod v nevyhovujícím chemickém stavu a významné vlivy

Počet útvarů povrchových vod s hodnocením									
Nevyhovující chemický stav (celkem 140 útvarů povrchových vod)									
Kategorie	Významné vlivy								
	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Odběry vody	Fyzické změny	Příčné překážky	Hydrologické změny	Jiný	Neznámý	Žádný
Řeka	51	283	0	0	0	0	0	0	0
Jezero	5	27	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka IV.1.1c – Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – ekologický stav/potenciál

Kategorie	Celkový počet útvarů povrchových vod	Environmentální cíle		
		Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
Řeka – přirozené	184	5357 (10)	793 (174)	223 (0)
Řeka – silně ovlivněné	13	594 (0)	51 (13)	34 (0)
Jezero – silně ovlivněné	10	33 (1)	17 (9)	10 (0)
Řeka – umělé	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Jezero – umělé	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Celkem	207	5984 (11)	861 (196)	267 (0)

Tabulka zobrazuje počet cílů a v závorce počet vodních útvarů s dosažením, nebo nedosažením cílů

Tabulka IV.1.1d – Přehled útvarů povrchových vod v nevyhovujícím ekologického stavu/potenciálu a významné vlivy

Počet útvarů povrchových vod s hodnocením									
Nevyhovující ekologický stav/potenciál (celkem 174 útvarů povrchových vod)									
Kategorie	Významné vlivy								
	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Odběry vody	Fyzické změny	Příčné překážky	Hydrologické změny	Jiný	Neznámý	Žádný
Řeka – přirozené	937	1161	0	92	413	383	0	70	0
Řeka – silně ovlivněné	103	117	0	14	106	64	0	6	0
Jezero – silně ovlivněné	12	39	0	0	20	15	0	4	0
Řeka – umělé	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jezero – umělé	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka IV.1.1e – Vlivy, způsobující nedosažení dobrého stavu útvarů povrchových vod RE (tabulka v příloze)

[Mapa IV.1.1a – Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – ekologický stav/potenciál](#)

[Mapa IV.1.1b – Environmentální cíle pro útvary povrchových vod – chemický stav](#)

IV.1.1.2 Podzemní vody

Environmentálními cíli pro útvary podzemních vod jsou:

1. zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných závadných, zvláště nebezpečných závadných a jiných závadných látek do těchto vod a zamezení zhoršení stavu všech útvarů těchto vod,
2. zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnova všech útvarů podzemních vod a zajištění vyváženého stavu mezi odběry podzemní vody a jejím doplňováním a dosažení dobrého stavu těchto vod,
3. odvrácení jakéhokoli významného a trvalého vzestupného trendu koncentrace nebezpečných, zvláště nebezpečných látek a jiných závadných látek jako důsledku dopadů lidské činnosti, za účelem snížení znečištění podzemních vod,
4. sledování vývoje stavu a zásob podzemních vod a možností jejich využití.

Aby bylo možné dosáhnout environmentální cíle útvarů podzemních vod, je potřeba navrhnout opatření na významné antropogenní vlivy, které způsobují nedosažení dobrého stavu nebo brání dosažení ostatních cílů ochrany vod. K tomu je potřeba ověřit významné vlivy, stanovené na základě rizikovosti v kapitole II s výsledky hodnocení chemického a kvantitativního stavu a na základě hodnocení trendů znečištění podzemních vod, uvedených v kapitole III.

IV.1.1.1.1. Zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných a závadných látek

Podle Rámcové směrnice [E1] a dceřiné směrnice o ochraně podzemních vod je nutné zamezení nebo omezení vstupu znečišťujících látek do podzemních vod. Zamezení vstupů se týká prioritních nebezpečných látek, což jsou v podmínkách ČR hlavně vybrané kovy, polyaromatické uhlovodíky a některé další průmyslové polutanty. Pro ostatní látky platí omezení vstupů. V ČR je tento cíl již zahrnut v hodnocení chemického stavu – při hodnocení starých kontaminovaných míst, kde se berou v úvahu všechny vyskytující se nebezpečné látky.

Přehled hodnocených ukazatelů včetně výsledků pro jednotlivé útvary je v tabulce IV.1.1ch v příloze.

IV.1.1.1.2. Zamezení zhoršení stavu

U podzemních vod, kde hodnocení stavu je buď vyhovující nebo nevyhovující, je potenciální zhoršení stavu zohledněno při dosažení dobrého stavu a také při hodnocení významných stoupajících trendů znečišťujících látek. Z porovnání hodnocení stavu mezi minulým a současným plánovacím obdobím vyplývá, že stav se zlepšuje a pokud u některého útvaru/ukazatele vychází horší výsledek, nejedná se o skutečné zhoršení, spíše o zahrnutí jiných dat, případně se jedná o přirozené kolísání vzhledem ke změnám hydrologických charakteristik.

IV.1.1.1.3. Dosažení dobrého stavu

Cíle pro dosažení dobrého stavu vycházejí z hodnocení stavu útvarů podzemních vod. Při hodnocení chemického stavu byly nově zařazeny některé pesticidy a jejich metabolity, naopak ty pesticidy a metabolity, pro které byl dosažen dobrý stav v minulém i současném období, byly z hodnocení vyřazeny. Do hodnocení kvantitativního stavu byl zařazen nový postup pro hodnocení kvartérních útvarů, pro které používán bilanční postup pro ostatní typy vodních útvarů není vhodný. Jeden útvar byl identifikován jako potenciálně nevyhovující z hlediska kvantitativního stavu, což znamená, že stav sice vychází jako dobrý, ale jsou zde indicie, že by se kvůli suchu mohl jeho stav zhoršovat, proto je potřeba mu věnovat bližší pozornost. Pro plány povodí je ale jeho stav veden jako dobrý.

Výsledek je uveden v tabulce IV.1.1f.

Tabulka IV.1.1f – Environmentální cíle pro útvary podzemních vod

Počet útvarů podzemních vod	Environmentální cíle	
	Dosaženy	Nedosaženy
Chemický stav	22	19
Kvantitativní stav	41	0

Pro útvary, které nejsou v dobrém stavu, je nutné určit pro jednotlivé nevyhovující ukazatele nebo skupiny ukazatelů, které typy vlivů způsobují nedosažení dobrého stavu.

Výsledné vlivy jsou souhrnně v tabulce IV.1.1g a podrobně v tabulce.

Tabulka IV.1.1g – Přehled útvarů podzemních vod v nevyhovujícím stavu a významné vlivy

Počet útvarů podzemních vod s hodnocením		Významné vlivy (počet VÚ)			
Nevyhovující chemický stav	19	Bodové zdroje	Plošné zdroje	Následky těžby	Neznámý
		10	19	0	0
Nevyhovující kvantitativní stav	0	Odběry	Následky těžby	Ostatní	Neznámý
		0	0	0	0

IV.1.1.1.4. Odvrácení významných vzestupných trendů

Součástí hodnocení chemického stavu je hodnocení významných vzestupných trendů znečišťujících látek a zjišťování, jestli došlo ke zvratu trendu. Hodnocení trendů však kvůli nedostatečnému financování nemohlo být provedeno. Dá se ale předpokládat na základě výsledků hodnocení, že se daří dosahovat zvratu trendů.

Tabulka IV.1.1h – Environmentální cíle pro zamezení nebo omezení vstupů nebezpečných a závadných látek do podzemních vod (tabulka v příloze)**Tabulka IV.1.1ch – Vlivy, způsobující nedosažení dobrého chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod RE (tabulka v příloze)**

Mapa IV.1.1c – Environmentální cíle pro útvary podzemních vod – chemický stav

Mapa IV.1.1d – Environmentální cíle pro útvary podzemních vod – kvantitativní stav

IV.1.1.3 Chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

Cílem je dosáhnout do roku 2015 souladu se všemi normami a cíli RSV [E1] v chráněných oblastech, pokud právní předpisy, podle kterých byly jednotlivé chráněné oblasti zřízeny, nestanoví jinak (čl. 4 odst. 1c RSV [E1]). U útvarů povrchových a podzemních vod, které se nacházejí v chráněných oblastech, je proto třeba vedle environmentálních cílů RSV [E1] zohlednit i ty cíle, které vyplývají z dalších právních předpisů Společenství, jako například nařízení o chráněných oblastech, pokud se týkají jakosti vody. Tomu musí být přizpůsoben monitoring i případná opatření k dosažení cílů. Zlepšování stavu povrchových a podzemních vod ve smyslu RSV [E1] zpravidla podporuje i dosažení specifických ochranných cílů v těchto územích.

Ve všech chráněných oblastech jsou zpravidla sledovány cíle, které podporují dosažení dobrého stavu vodních útvarů, popřípadě jsou z právních předpisů odvozeny ještě další přísnější požadavky.

IV.1.1.3.1 Stanovení cílů ochrany chráněné oblasti pro povrchové vody

Cílem je dosáhnout souladu se všemi normami a cíli RSV [E1] v chráněných oblastech, pokud právní předpisy, podle kterých byly jednotlivé chráněné oblasti zřízeny, nestanoví jinak (čl. 4 odst. 1c RSV [E1]). U útvarů povrchových a podzemních vod, které se nacházejí v chráněných oblastech, je proto třeba vedle environmentálních cílů RSV [E1] zohlednit i ty cíle, které vyplývají z dalších právních předpisů Společenství, jako například nařízení o chráněných oblastech, pokud se týkají jakosti vody. Tomu musí být přizpůsoben monitoring i případná opatření k dosažení cílů. Zlepšování stavu povrchových a podzemních vod ve smyslu RSV [E1] zpravidla podporuje i dosažení specifických ochranných cílů v těchto územích.

Ve všech chráněných oblastech jsou zpravidla sledovány cíle, které podporují dosažení dobrého stavu vodních útvarů, popřípadě jsou z právních předpisů odvozeny ještě další přísnější požadavky.

V oblastech vymezených pro odběr vody určené k lidské spotřebě vycházejí environmentální cíle z nové směrnice pro pitnou vodu, respektive z požadavků na rizikové analýzy povodí odběrů pro lidskou spotřebu. Cílem pro chráněná území určená pro odběry vody pro lidskou spotřebu je dosažení limitů upravitelnosti podle kategorie úpravy pro všechny ukazatele. Protože všechny odběry povrchových vod se musí upravovat, musí ukazatele podle použité technologie splnit limity A2, případně A3.

V rámci ostatních chráněných oblastí byly dosud nastaveny environmentální cíle pouze pro evropsky významné lokality (EVL). Ty byly stanoveny v rámci Metodiky hodnocení stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody (Pavel Rosendorf, Hana Janovská a kol., 2020) [L72]. Část environmentálních cílů je v této metodice nastavena s nízkou mírou spolehlivosti z důvodu omezeného množství dat, ze kterých byly hodnoty odvozeny.

IV. cíle pro povrchové vody, podzemní vody a chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

Příloha číslo 1 této metodiky definuje cíle pro jednotlivé chráněné druhy. Z cílů sledovaných pro vodní útvary povrchových vod lze přísnější cíle stanovit jen pro dva chráněné druhy: rak kamenáč a velevrub tupý. Ostatní cíle nejsou přísnější než cíle dobrého ekologického stavu nebo potenciálu. V současné době probíhá v rámci dlouhodobého výzkumného projektu zpřesňování environmentálních cílů pro druhové předměty ochrany v EVL a také navrhování nových environmentálních cílů pro stanovištní předměty ochrany EVL, druhy ptačích oblastí a vybraná maloplošná zvláště chráněná území s vazbou na vody. Příslušné metodiky hodnocení s novými environmentálními cíli budou zveřejněny na konci roku 2026 a pro hodnocení v současném plánovacím období nebudou zatím využity.

Hodnocení stavu předmětu ochrany v EVL je založeno na posouzení vybraných ukazatelů všeobecných fyzikálně-chemických složek vodního prostředí, vybraných biologických složek ve vodním ekosystému, které mají klíčový vztah pro výskyt druhu na hodnocené lokalitě, a případného doplňkového biologického hodnocení. Aktuální stav vybraných složek vodního prostředí je následně srovnán s environmentálními cíli předmětů ochrany a je vyhodnocen nejprve stav předmětu či předmětů ochrany na monitorovaných lokalitách (kategorie příznivý – nepříznivý) a poté i stav chráněného území jako celku. V případě, že je chráněné území nebo jeho část současně vymezeno jako některý z vodních útvarů podle vyhlášky 49/2011 Sb. [L15], posoudí se environmentální cíle vodního útvaru i chráněného území a na vodní útvar se uplatní vždy nejprísnejší z nich. Tento postup se týká pouze druhů, u kterých byly podle metodiky z roku 2020 nastaveny environmentální cíle s vysokou spolehlivostí.

Tabulka IV.1.1i – Environmentální cíle pro chráněné oblasti – povrchové vody

Chráněné oblasti	Celkem	Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
Území vyhrazená pro odběry pro lidskou spotřebu	29	25	1	3
Ptačí oblasti	4	0	0	4
Evropsky významné lokality	116	1	27	88
Maloplošná zvláště chráněná území	146	0	0	146
Mokřady dle Ramsarské úmluvy	2	0	0	2

IV.1.1.3.2 Stanovení cílů ochrany chráněné oblasti pro podzemní vody

V oblastech vymezených pro odběr vody určené k lidské spotřebě vycházejí environmentální cíle z nové směrnice pro pitnou vodu [E13], respektive z požadavků na rizikové analýzy povodí odběrů pro lidskou spotřebu. Cílem pro chráněná území určená pro odběry vody pro lidskou spotřebu je dosažení limitů upravitelnosti podle kategorie úpravy pro všechny ukazatele. Pokud odběr nemá úpravu (což je relativně běžné pro odběry podzemních vod), musí splnit limity nejprísnejší kategorie A1 a pokud úpravu má, podle použité technologie limity A2, případně A3. Žádný odběr či ukazatel by neměl přesáhnout limit A3. Vzhledem k tomu, že chráněná území nejsou jednotlivé odběry či jejich ochranná pásma, ale celý útvar podzemních vod, je nutné všechny odběry, které se nachází v jednom vodním útvaru, agregovat na útvar. To je největší rozdíl od rizikových analýz povodí odběrů pro lidskou spotřebu, které se provádí pro jednotlivé odběry.

Poměrně vysoký počet útvarů s odběry pro pitné účely, kde nebyly dosaženy environmentální cíle, souvisí jednak s faktem, že pro mnoho odběrů není znám stupeň úpravy (a tudíž se hodnotí, jako by se voda vůbec neupravovala) a zároveň se dá předpokládat, že data o naměřených koncentracích mohou vykazovat chyby. Skutečný stav je pravděpodobně významně lepší.

Kromě území vyhrazených pro odběry pro lidskou spotřebu nebyly pro ostatní typy chráněných oblastí (tj. ptačí oblasti, EVL, maloplošná zvláště chráněná území a mokřady podle Ramsarské úmluvy [E23]) stanoveny cíle ochrany, související s podzemními vodami.

Tabulka IV.1.1j – Environmentální cíle pro chráněné oblasti – podzemní vody

Chráněné oblasti	Celkem	Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
Území vyhrazená pro odběry pro lidskou spotřebu	41	15	26	0
Ptačí oblasti	4	0	0	4
Evropsky významné lokality	116	0	0	116
Maloplošná zvláště chráněná území	146	0	0	146

IV. cíle pro povrchové vody, podzemní vody a chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

Chráněné oblasti	Celkem	Dosaženy	Nedosaženy	Nehodnoceno
Mokřady dle Ramsarské úmluvy	2	0	0	2

Tabulka IV.1.1k – Environmentální cíle ochrany chráněných oblastí pro povrchové vody **RE** (tabulka v příloze)

IV.1.2 Cíle pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb

Rámcovými cíli ve vodohospodářských službách dle NPP jsou:

IV.1.2.1 Ochrana a užívání vodních zdrojů s ohledem na očekávané dopady klimatické změny

V okruhu rozvoje a obnovy vodohospodářské infrastruktury

- zvyšovat počet obyvatel připojených na vodovody pro veřejnou potřebu v souladu s cíli Protokolu o vodě a zdraví a zajistit přístup k pitné vodě pro všechny, zejména podporovat, aby se na vodovod pro veřejnou potřebu mohli připojit i obyvatelé v okrajových místech měst a obcí a obyvatelé malých obcí, nadále podporovat propojování skupinových vodovodů a vodárenských soustav,
- zavést a uplatňovat komplexní přístup založený na posouzení a řízení rizik (v celém řetězci od částí povodí souvisejících s místy odběru až po kohoutek spotřebitele) k zajištění zdravotní nezávadnosti pitné vody a snížení rizik znečištění vodních zdrojů,
- podporovat zajištění kvalitních zdrojů pitné vody pro individuální zásobování domácností, pro které z technických nebo ekonomických důvodů není možné připojení na vodovod pro veřejnou potřebu,
- urychlit obnovu poruchových a zastaralých vodovodních sítí, a tím snížit jak ztráty pitné vody ve vodovodních sítích, dlouhodobě pak na úroveň nejvyspělejších států Evropské unie, tak i snížit počty havárií a související negativní důsledky, zejména na infrastrukturu měst,
- zvyšovat počet obyvatel připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu, a to nově s ohledem na plošnou povinnost zajištění odvádění a čištění odpadních vod pro aglomerace od 1 000 populačních ekvivalent (EO) a na základě posouzení místních rizik pro životní prostředí a lidské zdraví i pro aglomerace s populačním ekvivalentem nižším než 1 000 EO,
- zajistit plnění požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod (UWWTD) [E12], včetně postupné modernizace čistíren odpadních vod (ČOV) a zavádění terciárního čištění (odstraňování dusíku a fosforu) a kvartérního čištění (odstraňování mikropolutantů z výroby i spotřeby produktů farmaceutického a kosmetického průmyslu) u specifikovaných aglomerací a v citlivých oblastech,
- směřovat k dosažení energetické neutrality odvětví čištění odpadních vod (pro ČOV nad 10 000 EO) postupným snižováním spotřeby energie a optimalizací výroby energie z obnovitelných zdrojů přímo v těchto provozech,
- zabezpečit dlouhodobě udržitelné financování vodního hospodářství diverzifikací finančních zdrojů a účinným uplatňováním principů návratnosti nákladů, „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“; včetně využití systému rozšířené odpovědnosti producentů k financování odstraňování mikropolutantů,
- zajistit pokračování investičních podpor pro rozvíjení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací s akcentem na malé obce tam, kde je to technicky a ekonomicky vhodné,
- srážkové vody budou v souladu s § 5 odst. 3 vodního zákona [L1] a dalšími právními předpisy řešeny podle TNV 75 9011, ČSN 75 9010 a ČSN 75 6780.

V okruhu zlepšování kvality a zabezpečení vodohospodářských služeb

- vytvářet podmínky pro nakládání s vodami umožňující spolehlivé poskytování vodohospodářských služeb, aby voda používaná pro úpravu na vodu pitnou splňovala požadavky na její jakost v souladu s vyhláškou č. 428/2001

- Sb., ve znění pozdějších předpisů [L28], a s důrazem na provádění posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru, včetně monitoringu specifických rizikových látek
- zajistit plnění přísnějších limitů jakosti pitné vody a snížit expozici obyvatelstva nově sledovaným či zpřísněným polutantům (např. PFAS, bisfenol A, halogenotové kyseliny, olovo) v souladu s revidovanou legislativou uplatněním komplexního přístupu posouzení a řízení rizik,
 - implementovat posouzení a řízení rizik domovních rozvodných systémů (vnitřních vodovodů); zaměřit se zejména na prioritní prostory (školy, nemocnice, zařízení sociální péče apod.),
 - zajišťovat podmínky pro rozvoj a provoz vodní dopravy jako environmentálně šetrného způsobu přepravy při zachování dobrého ekologického stavu nebo potenciálu útvarů povrchových vod. Pokud není ekologický stav či potenciál dosažen z důvodu zajištění plavebních podmínek, je nutné minimalizovat tyto dopady vhodnými kompenzačními a zmírňujícími opatřeními; plánované prohrádky provádět šetrně s ohledem na zachování funkcí vodních ekosystémů a vhodných biologických podmínek,
 - zabezpečit vysokou míru spolehlivosti provozu vodních děl pro poskytování vodohospodářských služeb, včetně zajištění jejich bezpečnosti; jde zejména o přehrady, jezy a další vodní díla, která jsou v trvalém provozu 30 až 100 i více let a budou ve střednědobém a dlouhodobém výhledu vyžadovat zásadní rekonstrukce (k těmto rekonstrukcím přistupovat šetrně s ohledem na ochranu přírody a krajiny),
 - v souvislosti se změnou klimatu pravidelně vyhodnocovat na základě monitorovaných dat míru zabezpečení vodních zdrojů a snažit se zajistit její udržitelnost,
 - podporovat propojování vodovodů do vodárenských soustav s kapacitními a kvalitními vodními zdroji,
 - omezit případy nedodržování limitních hodnot jakosti pitné vody (vyjádřené jako % nedodržování limitních hodnot):
 - u vodovodů nad 5 000 obyvatel – do 0,1 % u ukazatelů s nejvyšší mezní hodnotou (NMH) a do 1,0 % u ukazatelů s mezní hodnotou (MH),
 - u vodovodů do 5 000 obyvatel – do 1,0 % u ukazatelů s NMH, do 3,0 % u ukazatelů s MH.
 - zdokonalovat systémy zabezpečení vodohospodářských služeb za mimořádných a krizových situací,
 - vytvářet efektivní regulační nástroje veřejné správy, se záměrem dosáhnout korektních vztahů mezi poskytovateli a odběrateli vodohospodářských služeb,
 - vypracovat a implementovat integrované plány pro nakládání s městskými odpadními vodami ve velkých aglomeracích, podporovat systémové řešení hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích, podporovat modrozelenou infrastrukturu a minimalizovat znečištění z odlehčovacích komor při přívalových srážkách,
 - snižovat množství odváděných balastních vod, resp. podzemních vod, infiltrujících do stokových systémů, odváděných jednotnou, oddílnou splaškovou i dešťovou kanalizací minimálně do úrovně ekonomicky odůvodnitelných finančních nákladů,
 - utvářet podmínky pro soulad mezi zpracováním vodní bilance (hlavně její hydrologické části) a hodnocení kvantitativního stavu útvarů podzemních vod, zvyšovat spolehlivost dat z hodnocení chráněných území vyhrazených pro odběry vody pro lidskou spotřebu, zlepšit kvalitu i rozsah předávaných dat a sjednotit metodiku hodnocení napříč dílčími povodími.

V okruhu uplatňování principu návratnosti nákladů vodohospodářských služeb

- zabezpečit potřebné finanční prostředky pro vodní hospodářství diverzifikací finančních zdrojů, účinným uplatněním principů návratnosti nákladů, „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“ za nakládání s vodami, využívání vodních zdrojů a za ochranu před povodněmi a suchem,
- revidovat systém zpoplatnění odběrů povrchových a podzemních vod, včetně souvisejících výjimek a rozdělování finančních prostředků, tak aby podporoval hospodárné využívání vodních zdrojů, přispíval k naplňování principu návratnosti nákladů a vytvářel stabilní finanční zdroje pro realizaci adaptačních opatření na změnu klimatu, včetně opatření realizovaných správci povodí,
- vytvářet podmínky pro zajištění trvalé udržitelnosti investic a obnovy vodohospodářského majetku důsledným zpracováním a plněním plánů financování obnovy (PFO) a tvorbou adekvátních peněžních rezerv, směřovat k plně obnovující ceně za vodné a stočné při zachování podmínek sociální přijatelnosti těchto cen,

- zajistit pokračování investičních podpor pro rozvíjení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací s akcentem na malé obce za předpokladu, že bude prokázána výhodnost centrálního systému zásobování pitnou vodou či shromažďování, odvádění a čištění odpadních vod.

V okruhu plánování v oblasti vod a koncepce rozvoje vodovodů a kanalizací

- dále rozvíjet obsah a integraci informací v databázích Informačního systému veřejné správy v oblasti vod (IS VODA),
- zabezpečovat informační systém na úseku vodovodů a kanalizací pro podporu výkonu veřejné správy v souladu se zákonem č. 274/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů [L33], a prováděcí vyhláškou k tomuto zákonu č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů [L28], a to prostřednictvím Informačního systému vodovodů a kanalizací (IS VaK) – modul PR VaK – Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (PRVKÚ ČR) a Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území krajů (PRVKÚK),
- zajištění průběžných aktualizací uvedených koncepcí společně se vzájemným přenosem databází a dokumentů,
- dále vydávat stanoviska k jednotlivým navrhovaným aktualizacím výše uvedených koncepcí, včetně stanovisek k řešením centrálních nebo decentrálních systémů odkanalizování a čištění odpadních vod.

IV.1.2.2 Stanovení požadované míry zabezpečení vodních zdrojů

Míra zabezpečení udává požadovanou pravděpodobnost bezporuchové dodávky vody. Lze ji vyjádřit buď pouhým počtem výskytu poruch nebo jejich trváním (dny, měsíce) anebo podle dodaného/nedodaného objemu.

Norma ČSN 75 2405 VH řešení vodních nádrží obsahuje kategorizaci odběrů podle významnosti a k nim doporučené hodnoty zabezpečení. Tyto hodnoty byly převzaty jako cíle:

Třída A > 99,5 % (přípustné omezení odběru při poruše do 30%)

- vodovody pro více než 150 tisíc obyvatel
- tepelné elektrárny nad 500 MW a jaderné elektrárny

Třída B > 98,5 % (přípustné omezení odběru při poruše do 30%)

- vodovody pro 50 – 150 tisíc obyvatel
- tepelné elektrárny nad 500 MW
- průmysl celostátního významu
- minimální zůstatkový průtok ve vodním toku pod nádrží a v určených profilech vodního toku

Třída C > 97,5 %

- vodovody do 50 tisíc obyvatel
- průmysl krajského významu
- živočišná výroba mimo ryb a drůbeže

Třída D > 95%

- vodní elektrárny (dohodnutý průtok)
- místní průmysl
- závlahy
- chov ryb
- lesnictví
- rekreace

IV.1.3 Cíle pro zlepšování vodních poměrů a ochranu ekologické stability

Rámcové i konkrétní cíle jsou určeny strategií z národní úrovně, v NPP Labe byly přijaty následující rámcové cíle.

Rámcové cíle:

IV. cíle pro povrchové vody, podzemní vody a chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

- a) zajištění ochrany vodních poměrů v krajině i v urbanizovaných územích,
- b) obnova přirozeného vodního režimu a zlepšování přirozené retenční schopnosti krajiny,
- c) zajištění ochrany chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu,
- d) zajištění ochrany morfologie přirozených koryt vodních toků a ochrany všech typů mokřadů podle Ramsarské úmluvy,
- e) zlepšení hydromorfologických ukazatelů v korytech vodních toků a v údolních nivách,
- f) zlepšování kvality a stability vodních a na vodu vázaných ekosystémů,
- g) udržení a systematické zvyšování biologické rozmanitosti původních druhů vodních a na vodu vázaných ekosystémů,
- h) obnova a vytváření přírodních a přírodě blízkých biotopů (revitalizace), podpora přirozených ekologických procesů (samovolná renaturace),
- i) zajištění uplatňování a dodržování standardů zemědělského hospodaření týkající se ochrany životního prostředí (cross compliance),
- j) zajištění ochrany a obnovy trvalých porostů na březích vodních toků a rybníků v souladu s § 49 vodního zákona [L1].
- k) obnova volně tekoucích vodních toků a zachování či zlepšení jejich migrační prostupnosti pro vodní a na vodu vázané živočichy odstraňováním nepotřebných a zastaralých umělých překážek bránících podélnému, příčnému a vertikálnímu propojení vodních toků.
- l) zachovávat stav vodních toků a souvisejících nivních území obnovených v souladu s čl. 9 nařízení o obnově přírody [E44].

Konkrétní cíle:

Zaměřit se na problematické lokality (oblasti s urychleným odtokem, nadměrnou erozí, technicky upravené toky, nerozčleněná rozsáhlá zemědělská území bez pastvin, lesů a ekostabilizačních prvků, zatrubněné toky a meliorace) a v nich hledat plošná ucelená řešení.

V oblasti plánování v oblasti vod

- využívat odborné podklady pro hodnocení hydromorfologického stavu vodních toků a pro identifikaci úseků vhodných k ochraně, revitalizaci nebo renaturaci,
- zajistit ochranu úseků vodních toků s dochovanými přírodními nebo přírodě blízkými hydromorfologickými charakteristikami a úseků, ve kterých probíhá úspěšná obnova přirozených funkcí vodního toku
- zajistit podklady o ekologické stabilitě území – krajské úřady, odbory životního prostředí na městských úřadech (podklady ÚSES všech stupňů),
- zajistit podklady o hydrologii řešeného území, včetně vyhodnocení retenční schopnosti krajiny (stav niv, pramenných oblastí, stav koryt z hlediska rychlosti proudění vody, rozlivu apod.), vzniklé podklady předat do ÚAP (vazba na územní plánování),
- stanovit environmentální cíle s ohledem na ekologické nároky předmětů ochrany chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu, popř. zvýšení spolehlivosti environmentálních cílů,
- zajistit dosažení environmentálních cílů stanovených s ohledem na ekologické nároky předmětů ochrany chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť a druhů vázaných na vodu, zejm. pro druhy u nichž environmentální cíle vykazují vysokou míru spolehlivosti či u druhů vyžadujících zvýšenou pozornost).

V oblasti úpravy vodních toků

- úpravy koryt ve smyslu renaturačního účinku – zřízení meandračního pásu odkupem pozemků, zvlnění trajektorie v rámci možností daného toku, zdrsňování koryta (snížení energie toku vody, úkryty pro živočichy, podpora mělkých koryt s možností rozlivu do zatravněné nivy – větší možnost výsadby dřevin v okolí toků),
- podpora retenční schopnosti navazujících ploch – niva, údolnice, prameniště (zatravnění, zřízení tůní, mokřadů, výsadba vhodných dřevin),
- umožňovat přirozené nebo řízené rozlivy do niv tam, kde je to z hlediska ochrany obyvatelstva, majetku a využití území přípustné (přirozené nivy, zatravněné lokality apod.).

IV.2 Návrh zvláštních a méně přísných cílů

Pro vodní útvary, které nedosáhly dobrého stavu či potenciálu, musí být v plánech povodí stanoveny zvláštní cíle ochrany vod, tzv. výjimky z dosažení cílů ochrany vod. V souladu s § 23a odst. 4 vodního zákona [L1] mohou být určeny zvláštní cíle ochrany vod, které spočívají v prodloužení lhůty pro dosažení cílů ochrany vod (tj. 22. prosince 2015, viz § 23a odst. 2 vodního zákona [L1]) za účelem postupného dosahování cílů, nebo ve stanovení méně přísných cílů ochrany vod. Zvláštní cíle ochrany vod lze podle § 23a odst. 10 vodního zákona [L1] určit pouze, pokud nedojde k trvalému vyloučení nebo ústupkům při dosahování cílů ochrany vod jako složky životního prostředí v jiných vodních útvarech ležících v téže oblasti povodí a jejich použití je v souladu s cíli ochrany životního prostředí. Pokud dojde ke zhoršení stavu vodního útvaru v důsledku okolností přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předpokládány (jedná se např. o extrémní povodně, déletrvající suchá období či havárie), může být aplikována výjimka podle § 26 odst. 5 vodního zákona [L1] označená jako dočasné zhoršení stavu vodních útvarů. Dále podle § 23a odst. 7 vodního zákona [L1] dobrého stavu podzemních vod, dobrého ekologického stavu, dobrého ekologického potenciálu nebo předcházení zhoršování stavu útvaru povrchové nebo podzemní vody nemusí být dosaženo v důsledku nových změn fyzikálních poměrů v útvaru povrchové vody nebo změn hladin útvarů podzemních vod. Ke zhoršení stavu útvaru povrchové vody z velmi dobrého na dobrý může dojít v důsledku nových trvalých lidských činností.

Při stanovení zvláštních cílů ochrany vod pro útvary podzemních vod se v souladu s § 12 odst. 1 vyhlášky č. 50/2023 [L2] zvažuje vliv stavu útvaru podzemních vod na rozvoj společnosti, povrchové vody a související suchozemské ekosystémy, na regulaci vodních zdrojů, povodňovou ochranu a odvodnění území.

Uplatnění výjimek a jejich zdůvodnění pro útvary povrchových a podzemních vod ve 4. plánovacím období

V plánu dílčího povodí Horního a středního Labe jsou pro IV. plánovací období navrhovány tyto typy výjimek:

- Prodloužení lhůt z důvodu přírodních podmínek (kód výjimky PT_P).
- Prodloužení lhůt z důvodu technické proveditelnosti pro látky v útvarech povrchových vod, u kterých je takové řešení možné. Jde o látky nově zařazené, se zpřísněným limitem, nebo látky takzvaně všudypřítomné perzistentní (kód výjimky PT_T).
- Méně přísné cíle z důvodu přírodních podmínek (kód výjimky MP_P).
- Méně přísné cíle z důvodu technické proveditelnosti (kód výjimky MP_T).
- Méně přísné cíle z důvodu neúměrných nákladů (kód výjimky MP_N).

Postup návrhu výjimek a podrobné odůvodnění jejich aplikace je obsaženo v následujících kapitolách a v přílohových tabulkách.

Tabulka IV.2a – Výjimky z dosažení dobrého ekologického stavu/potenciálu podle složky kvality *RE* (tabulka v příloze)

Tabulka IV.2b – Výjimky z dosažení dobrého chemického stavu útvarů povrchových vod podle ukazatele *RE* (tabulka v příloze)

Tabulka IV.2c – Výjimky z dosažení dobrého kvantitativního stavu útvaru podzemních vod *RE* (tabulka v příloze)

Tabulka IV.2d – Výjimky z dosažení dobrého chemického stavu útvaru podzemních vod *RE* (tabulka v příloze)

IV.2.1 Prodloužení lhůt (dle čl. 4 odst. 4 RSV)

Lhůta pro dosažení cílů ochrany vod (tj. 22. 12. 2015) může být v podle článku 4 RSV [E1] prodloužena do roku 2021 nebo nejpozději do 2027, nebo jakmile to přirozené podmínky po roce 2027 umožní. V případě nově přidaných látek, prioritních látek s nově zpřísněnými environmentálními cíli (NEK) nebo látek všudypřítomných (uPBT, u kterých je překročení způsobeno plošnou historickou zátěží či atmosférickou depozicí) je však v souladu s RSV [E1] možné navrhnout prodloužení lhůt z důvodu technické proveditelnosti i pro plánovací cykly po roce 2027 (tj. pro plánovací období 2027–2033 a následující), případně tehdy, jakmile to přirozené podmínky po roce 2027 umožní (to se týká útvarů povrchových vod). Další povolená aplikace prodloužení lhůt z důvodu technické proveditelnosti se týká látek označovaných jako všudypřítomné perzistentní.

Pro podzemní vody je možné prodloužení lhůt jen kvůli přírodním podmínkám. Nejjednodušší aplikace je pro hluboké hydrogeologické struktury, kde se odezva na uplatněná opatření projeví až po delší době, která může být i několik desetiletí. Kromě toho je ale prodloužení lhůt aplikováno na znečištění podzemních vod pesticidy – a to ze dvou důvodů: jednak většina pesticidů, respektive jejich metabolitů se týká aktivních látek, které již byly zakázány (např. atrazin již v roce 2005 a poslední – metribuzin – na konci roku 2025) a pokud byl nevyhovující stav způsoben metabolitem ještě povolené aktivní látky, byla v takovém případě překročena i celková suma pesticidů. V takovém případě nelze navrhnout opatření, které by umožnilo dosáhnout dobrý stav v krátké lhůtě. Obdobná situace je u nedosažení dobrého stavu z důvodu historického znečištění – speciálně kvůli staré atmosférické depozici.

Vše výše uvedené platí za předpokladu, že nedochází k dalšímu zhoršování stavu a současného splnění všech následujících podmínek.

- a) není-li včasné dosažení cílů ochrany vod možné z nejméně jednoho dále uvedeného důvodu:
 1. míra požadovaného zlepšení může být z důvodů technické proveditelnosti dosažena pouze postupnými kroky, které přesahují tímto zákonem stanovené lhůty,
 2. dosažení požadovaného zlepšení v rámci tímto zákonem stanovené lhůty by bylo neúměrně nákladné,
 3. přírodní podmínky nedovolují včasné zlepšení stavu daného vodního útvaru v rámci tímto zákonem stanovené lhůty,
- b) prodloužení lhůty a důvody jejího prodloužení budou jmenovitě uvedeny a vysvětleny v plánu povodí a
- c) prodloužení lhůty bude omezeno na období maximálně dvou následujících aktualizací plánů povodí, s výjimkou případů, kdy přírodní podmínky jsou takové, že stanovené cíle ochrany vod nemohou být v těchto obdobích dosaženy.
- d) Souhrn opatření požadovaných podle článku 11 RSV, která jsou považována za nezbytná k tomu, aby byly vodní útvary postupně uvedeny do požadovaného stavu v prodlouženém termínu, důvody jakéhokoli významného zpoždění při uvádění těchto opatření do praxe a očekávaný harmonogram jejich realizace musí být uvedeny v plánu povodí. Přezkum realizace těchto opatření a souhrn případných dodatečných opatření musí být zahrnutý do aktualizací plánu povodí.

Tabulka IV.2.1a – Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod – chemický stav

Kategorie	Počet útvarů povrchových vod	Použito prodloužení lhůt [počet VÚ]
Řeka	197	130
Jezero	10	10

Tabulka IV.2.1b – Prodloužení lhůt v útvarech povrchových vod – ekologický stav/potenciál

Kategorie	Počet útvarů povrchových vod	Použito prodloužení lhůt [počet VÚ]
Řeka – přirozené VÚ	184	161
Řeka – silně ovlivněné VÚ	13	13
Řeka – umělé VÚ	0	0
Jezero – silně ovlivněné VÚ	10	7
Jezero – umělé VÚ	0	0

Tabulka IV.2.1c – Prodloužení lhůt v útvarech podzemních vod – chemický stav

Počet útvarů podzemních vod	Použito prodloužení lhůt [počet VÚ]
41	19

Tabulka IV.2.1d – Prodloužení lhůt v útvarech podzemních vod – kvantitativní stav

Počet útvarů podzemních vod	Použito prodloužení lhůt [počet VÚ]
41	0

IV.2.2 Méně přísné cíle (dle čl. 4 odst. 5 RSV)

Méně přísné cíle ochrany vod pro vybrané vodní útvary mohou být v souladu s § 23a odst. 6 vodního zákona [L1] stanoveny pouze tehdy, pokud jsou tyto vodní útvary ovlivněny lidskou činností do míry určené v souladu s § 25 odst. 1 písm. a) bodem 2 vodního zákona [L1], nebo pokud jsou jejich přírodní podmínky takové, že by dosažení těchto cílů bylo neproveditelné nebo neúměrně nákladné, a pokud jsou splněny tyto podmínky:

- potřeby životního prostředí a sociálně ekonomické potřeby zajišťované takovou lidskou činností nemohou být dosaženy jinými prostředky, které by z hlediska životního prostředí byly významně lepší a nevyžadovaly by neúměrné náklady,
- pro povrchové vody bude dosaženo nejlepšího možného ekologického a chemického stavu při daných vlivech, kterým nebylo možné předejít v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění,
- pro podzemní vody bude dosaženo nejmenší možné změny oproti dobrému stavu podzemní vody při daných vlivech, kterým nebylo možné předejít v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění,
- nedojde k dalšímu zhoršení stavu dotčeného vodního útvaru a
- stanovení méně přísných cílů ochrany vod a příslušné důvody budou jmenovitě uvedeny v plánu povodí a tyto cíle budou každých šest let přezkoumány.

Zároveň ve chvíli stanovení méně přísných cílů by mělo být jasné, že nemožnost dosažení environmentálních cílů je trvalého charakteru.

Tabulka IV.2.2a – Méně přísné cíle v útvarech povrchových vod – chemický stav

Kategorie	Počet útvarů povrchových vod	Použito méně přísných cílů [počet VÚ]	Odůvodnění méně přísných cílů [počet VÚ]	
			Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů
Řeka	197	0	0	0
Jezero	10	0	0	0

Tabulka IV.2.2b – Méně přísné cíle v útvarech povrchových vod – ekologický stav/potenciál

Kategorie	Počet útvarů povrchových vod	Použito méně přísných cílů [počet VÚ]	Odůvodnění méně přísných cílů [počet VÚ]		
			Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů	Přírodní podmínky
Řeka – přirozené VÚ	184	165	143	0	22
Řeka – silně ovlivněné VÚ	13	13	12	0	1
Řeka – umělé VÚ	0	0	0	0	0
Jezero – silně ovlivněné VÚ	10	10	9	0	1
Jezero – umělé VÚ	0	0	0	0	0

Tabulka IV.2.2c – Méně přísné cíle v útvarech podzemní vod – chemický stav

Počet útvarů podzemních vod	Použito méně přísných cílů [počet VÚ]	Odůvodnění méně přísných cílů [počet VÚ]		
		Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů	Přírodní podmínky
41	9	8	2	0

Tabulka IV.2.2d – Méně přísné cíle v útvarech podzemní vod – kvantitativní stav

Počet útvarů podzemních vod	Použito méně přísných cílů [počet VÚ]	Odůvodnění méně přísných cílů [počet VÚ]		
		Technická neproveditelnost	Neúměrnost nákladů	Přírodní podmínky
41	0	0	0	0

IV.2.3 Dočasné zhoršení stavu (dle čl. 4 odst. 6 RSV)

Podle § 26 odst. 5 vodního zákona [L1] není dočasné zhoršení stavu vodních útvarů porušením požadavků tohoto zákona, pokud je výsledkem okolností přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předpokládány, zejména extrémních povodní a déletrvajících suchých období, nebo důsledkem okolností způsobených haváriemi, které nebylo možné rozumně předvídat, a budou-li splněny všechny následující podmínky:

- přijmou se všechna vhodná opatření s cílem předejít dalšímu zhoršování stavu a neustoupit od dosažení cílů ochrany vod podle § 23a odst. 1 vodního zákona [L1] u ostatních vodních útvarů neovlivněných uvedenými mimořádnými okolnostmi,
- podmínky, za kterých mohou být okolnosti označeny za mimořádné nebo rozumně nepředvídatelné, jsou uvedeny, včetně zavedení příslušných ukazatelů, v plánu povodí,
- opatření, která mají být přijata za takovýchto mimořádných okolností, jsou zahrnuta do programů opatření a neoslabí obnovu jakosti daného vodního útvaru po skončení mimořádných okolností,
- důsledky mimořádných nebo rozumně nepředvídatelných okolností se každoročně přezkoumají a s ohledem na důvody stanovené v § 23a odst. 5 a 6 vodního zákona [L1] se přijmou všechna proveditelná opatření s cílem obnovit v co možná nejkratším čase ve vodním útvaru stav, který byl před mimořádnou událostí,
- souhrn důsledků mimořádných okolností a opatření, která byla nebo mají být přijata v souladu s písmeny a) a d), se uvede v nejbližší aktualizaci plánu povodí.

IV.2.4 Nové změny fyzikálních poměrů (dle čl. 4 odst. 7 RSV)

Podle § 23a odst. 8 vodního zákona [L1] je zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvaru povrchové nebo dobrého stavu útvaru podzemní vody podle odstavce 7 možné pouze na základě výjimky, kterou udělí vodoprávní úřad na základě žádosti při současném splnění těchto podmínek:

IV. cíle pro povrchové vody, podzemní vody a chráněné oblasti vázané na vodní prostředí

- a) jsou učiněny všechny schůdné kroky k omezení nepříznivých vlivů na stav vodního útvaru,
- b) důvody těchto změn nebo úprav vyplývají z nadřazeného veřejného zájmu, nebo pokud jsou přínosy pro životní prostředí a společnost při dosahování cílů podle odstavce 1 převáženy přínosy nových změn pro lidské zdraví, udržení ochrany obyvatel nebo udržitelný rozvoj a
- c) prospěšné cíle, které z těchto změn nebo úprav vodního útvaru vyplývají, nelze z důvodů technické neproveditelnosti nebo pro neúměrné náklady dosáhnout jinými prostředky, jež by byly z hlediska životního prostředí významně lepší.

Bez udělené výjimky nelze záměr vedoucí ke zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvaru povrchových nebo podzemních vod povolit ani provést. Důvody pro udělení výjimky musí být uvedeny a vysvětleny v platném plánu povodí nebo v jeho nejbližší aktualizaci.

Níže uvedený přehled představuje Seznam záměrů, u kterých se potenciálně předpokládá uplatnění výjimky z environmentálních cílů podle čl. 4 odst. 7 RSV [E1] (resp. § 23a odst. 7 vodního zákona [L1]). Tyto strategické projekty byly do tohoto seznamu zařazeny již v rámci přípravy III. plánovacího období (2021–2027). Vzhledem k aktuálnímu stupni přípravy, projekční fázi a vysoké náročnosti investičního procesu však tento seznam zůstává plně v platnosti i pro aktuální 4. plánovací cyklus (2027–2033), neboť u všech uvedených staveb nadále trvá potenciální riziko ovlivnění či zhoršení hydromorfologických poměrů nebo hladin podzemních vod v dotčených vodních útvarech. Zároveň je nezbytné uvést, že výjimka podle čl. 4 odst. 7 RSV [E1] (resp. § 23a odst. 7 vodního zákona [L1]) nebyla dosud v České republice v praxi uplatněna (fakticky udělena v rámci územního či stavebního povolení).

V dílčím povodí HSL nebyl žádný projekt posuzován podle článku 4.7 RSV [E1].

Tabulka IV.2.4a – Seznam záměrů, kterým byla udělena výjimka podle § 23a odst. 8 vodního zákona (čl. 4 odst. 7 RSV)

Název záměru	Investor	Dotčený útvar povrchových vod	Dotčený útvar podzemních vod	Důvod pro udělení výjimky
-	-	-	-	-

Tabulka IV.2.4b – Seznam záměrů, které mohou mít potenciálně vliv na stav VÚ ve smyslu § 23a odst. 8 vodního zákona (čl. 4 odst. 7 RSV)

Název záměru	Investor	Dotčený útvar povrchových vod	Dotčený útvar podzemních vod
-	-	-	-